

MI EXPERIENCIA EN EL CINE INDEPENDIENTE ALICANTINO

LA MEUA EXPERIÈNCIA EN EL CINEMA INDEPENDENT ALACANTÍ

08

ÁNGEL PUADO

MI EXPERIENCIA EN EL CINE INDEPENDIENTE ALICANTINO

Ángel Puado

Director de cine y profesor asociado del Departamento de Comunicación y Psicología Social

Siempre amé el cine, desde pequeño, desde que recuerdo pasaba los fines de semana en maratones y sesiones continuas de los cines de barrio de Madrid. Me apasionaba tanto ver cine, hablar de cine, que me propuse aprender lo que fuese de cine. Empecé haciendo talleres y cursos de guión, un buen número de ellos, luego aprendí a manejar las cámaras y posteriormente las luces, mientras practicaba con programas de edición empecé el camino de la práctica, el único que te asegura mejorar y hacer un cineasta de verdad y llegó el momento de la verdad, tras más de veinte cortometrajes que me dieron la seguridad para lanzarme a hacer mi primer largometraje de cine, pero teniendo claro que el nicho o el tipo de cine a mi alcance era el independiente de bajo presupuesto, un cine que aquí podemos decir que prácticamente no existe.

El cine independiente, en este caso sin prácticamente presupuesto es un auténtico reto para la creatividad, es un tipo de cine único y diferente, trabajo con equipos técnicos de máximo cuatro personas, formamos una pequeña familia, rodamos los fines de semana, luchamos contra todo lo establecido en este mundillo, sabemos que nos saltamos las reglas

LA MEUA EXPERIÈNCIA EN EL CINEMA INDEPENDENT ALACANTÍ

Ángel Puado

Director de cinema i professor associat del Departament de Comunicació i Psicologia Social

Sempre vaig estimar el cinema, des de menut, des que recorde que passava els caps de setmana en maratons i sessions contínues dels cinemes de barri de Madrid. M'apassionava tant veure cinema, parlar de cinema, que em vaig proposar aprendre'n el que fora. Vaig començar fent tallers i cursos de guió, un bon nombre d'aquests, després vaig aprendre a manejar les càmeres i, posteriorment, les llums mentre practicava amb programes d'edició i vaig començar el camí de la pràctica, l'únic que t'assegura millorar i fer-te un cineasta de veritat, i arribà el moment de la veritat, després de més de vint curtmetratges que em van donar la seguretat per a llançar-me a fer el meu primer llargmetratge de cinema, però tenint clar que el nínxol o el tipus de cinema al meu abast era l'independent de baix pressupost, un cinema que ací podem dir que pràcticament no existeix.

El cinema independent, en aquest cas sense pràcticament pressupost, és un autèntic repte per a la creativitat, és un tipus de cinema únic i diferent, treballo amb equips tècnics de com a màxim quatre persones, formem una petita família, rodem els caps de setmana, lluitem contra tot el que s'estableix en aquest món, sa-

y que no nos dejarán entrar en la industria nunca, disfrutamos el proceso y conseguimos resultados increíbles, nos premian fuera de España, pero aquí es como si no existiéramos, cuando hacemos pases de nuestras películas el público nos hace sentir muy grandes, pero estamos y estaremos fuera de los márgenes siempre.

He hecho cinco largometrajes de cine independiente sin prácticamente presupuesto y es el cine que me gusta hacer, un cine en el que yo desarrollo un montón de facetas para ahorrar más y que no se disparen los gastos, un cine en el que nunca se escuchan gritos, solo risas, un cine en el que en otro país, probablemente podríamos vivir de ello, pero no aquí, un cine auténtico, donde se pueden ver claramente sus limitaciones, un cine sin trampa ni cartón.

Hice mi primera película *El Perro naranja* hace ya más de diez años, principalmente porque me dijeron que no se podía hacer, la estructuré por secuencias y organicé un plan muy sencillo, si podía, porque ya lo había hecho muchas veces, si podía grabar un cortometraje de nueve minutos en un día, podía rodar tres secuencias de tres minutos en un día para mi próxima película y eso multiplicado por diez, era una película de 90 minutos, solo faltaba escribirlas y organizar todo y conté con los mejores actores de Alicante que conocía, un año después, la película estaba acabada y fue la primera vez que llené una sala de cine y que sentí ese aplauso del público, que se te queda dentro y que nunca podrás olvidar, algo que se volvería a repetir por fortuna

bem que ens saltem les regles i que no ens deixaran entrar en la indústria mai, gaudim el procés i aconseguim resultats increïbles, ens premien fora d'Espanya, però ací és com si no existírem, quan fem projeccions de les nostres pel·lícules el públic ens fa sentir molt grans, però estem i estarem fora dels marges sempre.

He fet cinc llargmetratges de cinema independent sense pràcticament pressupost i és el cinema que m'agrada fer, un cinema en el qual jo desenvolupe un munt de facetes per a estalviar més i que no es disparen les despeses, un cinema en el qual mai se senten crits, només riures, un cinema en el qual en un altre país, probablement, podríem viure d'això, però no ací, un cine autèntic en què es poden veure clarament les seues limitacions, un cinema en el qual no hi ha gat amagat.

Vaig fer la meua primera pel·lícula, *El perro naranja*, fa ja més de deu anys, principalment perquè em van dir que no es podia fer, la vaig estructurar per seqüències i vaig organitzar un pla molt senzill. Si podia, perquè ja ho havia fet moltes vegades, gravar un curtmetratge de nou minuts en un dia, podia rodar tres seqüències de tres minuts en un dia per a la meua pròxima pel·lícula, i això multiplicat per deu era una pel·lícula de 90 minuts, només faltava escriure-les i organitzar-ho tot, i vaig comptar amb els millors actors d'Alacant que coneixia. Un any després, la pel·lícula estava acabada i va ser la primera vegada que omplia una sala de cinema i que vaig sentir aquest aplaudiment del públic, que se't queda dins i que

más veces. El resultado fue increíble, hicimos la película y quedó bien. Los problemas fueron continuos, pero a cada problema una solución.

Tras el resultado del primer trabajo encontré gente que quería trabajar conmigo y yo quería arriesgar y probar algo nuevo. Como guionista sabía que mantener más de cuatro tramas o historias era un poco arriesgado, así que intentaríamos contar nueve pequeñas historias en nueve bares de la ciudad que me gustaban, con músicos amigos tocando en algunas de ellas y trabajando con 21 actores. Rodamos las nueve historias en once días a media jornada. El resultado fue bueno de nuevo, habíamos vuelto a hacerlo, terminar una película y estar contento con el resultado, así que habría que probar algo diferente, si era posible más arriesgado aún. Había hecho dos comedias, era el momento de probar con dramas Y escribí un guion donde había varias historias que se unían por un locutor de radio, pero al grabar la primera de ellas, una historia de amor de dos ancianos, me di cuenta que no necesitaba contar más historias, esa era la historia que quería contar, hablé con los protagonistas, mi querida Chelo Oñate y Paco Escribano acompañados por familiares míos y amigos y empecé a escribir el guion de mi tercer largometraje *Mirando al mar* esta vez un drama filmado con gente mayor y con familiares y amigos, una bonita historia que ganó premios en festivales de cine sin presupuesto por todo el mundo.

Llegó la pandemia y volvimos a hacer cortometrajes durante un par de

mai podràs oblidar, una cosa que es tornaria a repetir per fortuna més vegades. El resultat va ser increïble, vam fer la pel·lícula i va quedar bé. Els problemes van ser continus, però a cada problema una solució.

Després del resultat del primer treball vaig trobar gent que volia treballar amb mi i jo volia arriscar-hi i provar una cosa nova. Com a guionista sabia que mantenir més de quatre trames o històries era un poc arriscat, així que intentaríem contar nou petites històries en nou bars de la ciutat que m'agradaven, amb músics amics tocant en alguns i treballant amb 21 actors. Rodàrem les nou històries en onze dies a mitja jornada. El resultat va ser bo de nou, haviem tornat a fer-ho, acabar una pel·lícula i estar content amb el resultat, així que caldria provar una cosa diferent, si era possible més arriscada encara. Havia fet dues comèdies, era el moment de provar amb drames. I vaig escriure un guió on hi havia diverses històries que s'unien per un locutor de ràdio, però en gravar-ne la primera, una història d'amor de dos ancians, em vaig adonar que no necessitava contar més històries, aquesta era la història que volia contar, vaig parlar amb els protagonistes, la meua estimada Chelo Oñate i Paco Escribano acompanyats per familiars meus i amics, i vaig començar a escriure el guió del meu tercer llargmetratge, *Mirando al mar*, aquesta vegada un drama filmat amb gent gran i amb familiars i amics, una bonica història que va guanyar premis en festivals de cinema sense pressupost per tot el món.

años, entonces vi una obra de teatro que me encantó, era un matrimonio mayor en el que él tenía principio de Alzheimer y hablaban en un salón mientras íbamos viendo la evolución de la enfermedad, una vez salí de la obra, quería que esta fuese mi siguiente película, pero tenía que sacarla del salón y tenía que crear más tramas y nuevos diálogos, hablé con el dramaturgo al que ya conocía y llegamos a un acuerdo, ya tenía mi cuarta película *Los días de la noche*, esta película sería doble, tenía un plan de rodaje muy loco, en cinco días haríamos dos películas porque cada secuencia la rodaríamos en castellano y en valenciano, así podríamos por primera vez conseguir financiación, ayuda o algo del IVAC o de APUNT para hacer nuestra siguiente película con un poco de ayuda por fin, pero pasó más de lo mismo, no recibimos ninguna ayuda de ninguno de los dos, al fin y al cabo estábamos al margen de la industria, ¿que nos habíamos creído?, la película funcionó muy bien y se pudo rodar gracias a la inestimable ayuda del ayuntamiento de Onil y la estrenaríamos allí en el pueblo a beneficio de la sociedad de Alzheimer, la sala estaba a reventar y la película gustó mucho, esto lo repetimos en más sitios siempre a beneficio de las sociedades de Alzheimer correspondientes, la gente reía y lloraba durante la hora y media que duraba la película y de nuevo acabamos contentísimos con el resultado.

Era raro que las cuatro películas que había hecho me gustasen y hubiesen salido tan bien, empecé a tener miedo en que la quinta no saliese bien, algo tenía que fallar ya, había

Va arribar la pandèmia i vam tornar a fer curtmetratges durant un parell d'anys. En aquell moment vaig veure una obra de teatre que em va encantar, era un matrimoni gran en què ell tenia principi d'alzhèimer i parlaven en un saló mentre anàvem veient l'evolució de la malaltia. Una vegada vaig eixir de l'obra, volia que aquesta fora la meua següent pel·lícula, però havia de traure-la del saló i havia de crear més trames i nous diàlegs. Vaig parlar amb el dramaturg, a qui ja coneixia, i vam arribar a un acord, ja tenia la meua quarta pel·lícula, *Los días de la noche*. Aquesta pel·lícula seria doble, tenia un pla de rodatge molt boig, en cinc dies faríem dues pel·lícules perquè cada seqüència la rodaríem en castellà i en valencià, així podríem per primera vegada aconseguir finançament, ajuda o alguna cosa de l'IVAC o d'À Punt per a fer la nostra següent pel·lícula amb un poc de suport per fi, però va passar el mateix, no vam rebre cap ajuda de cap dels dos, al cap i a la fi estàvem al marge de la indústria, que ens havíem cregut! La pel·lícula va funcionar molt bé i es va poder rodar gràcies a la inestimable ajuda de l'Ajuntament d'Onil i l'estrenarem allí, al poble, a benefici de la societat d'alzhèimer, la sala estava a vessar i la pel·lícula va agradar molt, això ho vam repetir en més llocs sempre a benefici de les associacions d'alzhèimer corresponents, la gent reia i plorava durant l'hora i mitja que durava la pel·lícula i de nou vam acabar contentíssims amb el resultat.

Era rar que les quatre pel·lícules que havia fet m'agradaren i hagueren eixit tan bé, vaig començar a tenir por

Chelo Oñate y Ángel Puado, rodaje de *Mirando al mar* (2019). Fotografía de Carlos Coloma

tenido demasiada suerte con los resultados de las películas, no así con la financiación, teniendo en cuenta que nunca había recibido ninguna ayuda y que eran trabajos demasiado artesanales, aunque luego competían con películas de grandes presupuestos siempre en festivales.

Entonces paré un año y escribí una novela y dos obras de teatro, una de ellas sería mi quinta película *Bruno* el reto ahora sí que iba a ser muy loco, grabaríamos la película prácticamente en una ubicación, esto finalmente lo cambiamos en pleno rodaje, porque me di cuenta en seguida que la película necesitaba respirar, necesitaba salir de aquella sala, se ahogaba rodándola toda en un solo cuarto y además la rodaríamos en un fin de semana, viernes, sábado y domingo, y así lo hicimos, así nació *Bruno*. Ahora tras un año en el que he empezado a dar clases en la Universidad de Alicante me enfrento al rodaje de mi sexto largometraje y mientras decido que historias serán las que formarán parte de él, me he embarcado en mi primer largometraje documental sobre el teatro universitario.

Rodatge de *Nueve bares* (2016) amb Angel Puado, Adri y Fernando. Actors Eric Francés i Adriana Gil. Fotografía de Carlos Coloma

que la cinquena no isquera bé, alguna cosa havia de fallar ja, havia tingut massa sort amb els resultats de les pel·lícules, no amb el finançament, tenint en compte que mai havia rebut cap ajuda i que eren treballs massa artesanals, encara que després competien amb pel·lícules de grans pressupostos sempre en festivals.

Aleshores vaig parar un any i vaig escriure una novel·la i dues obres de teatre, una de les quals seria la meua cinquena pel·lícula, *Bruno*. El repte ara sí que seria molt boig, gravaríem la pel·lícula pràcticament en una ubicació, això finalment ho canviàrem en ple rodatge, perquè em vaig adonar de seguida que la pel·lícula necessitava respirar, necessitava eixir d'aquella sala, s'ofegava rodant-la tota en només una estança i, a més, la rodaríem en un cap de setmana, divendres, dissabte i diumenge, i així ho vam fer, així va nàixer *Bruno*. Ara, després d'un any en què he començat a fer classes en la Universitat d'Alacant, m'enfronto al rodatge del meu sisè llargmetratge i mentre decidisc quines històries seran les que en formaran part, m'he embarcat en el meu primer llargmetratge documental sobre el teatre universitari.

Ángel Puado en el rodaje de *Mirando al mar* (2019). Fotografía de Carlos Coloma

Ángel Puado en el rodatge de *Mirant a la mar* (2019). Fotografía de Carlos Coloma

Amo el cine independiente y no entiendo otro tipo de cine, es el cine más personal que hay, donde tú tomas las decisiones y tú te equivocas, donde el equipo se involucra muchísimo, sabiendo que nadie puede fallar porque no hay tiempo para ello ni presupuesto. Un cine donde se rueda rápido porque es lo más caro y donde se escribe y se monta tranquilo y con gran mimo, porque son las partes que no cuestan dinero y que darán forma a tu película de cine independiente a la que acabarás dedicándole un año de tu vida.

El cine independiente, es un cine valiente, casi suicida, donde muchos de sus directores se arruinan, es un cine al margen del mercado, un cine donde si cuenta con presupuesto es porque un productor se ha arriesgado

Estime el cinema independent i no entenc un altre tipus de cinema, és el cinema més personal que hi ha, on tu prens les decisions i tu t'equivoques, on l'equip s'involucra moltíssim i ningú pot fallar perquè no hi ha temps per a fer-ho ni pressupost. Un cinema en què es roda ràpid perquè és la part més cara i en què s'escriu i es munta tranquil i amb gran manyaga, perquè són les parts que no costen diners i que donaran forma a la teua pel·lícula de cinema independent a la qual acabaràs dedicant-li un any de ta vida.

El cinema independent és un cinema valent, quasi suïcida, en què molts dels seus directors s'arruïnen, és un cinema al marge del mercat, un cinema que si compta amb pressupost és perquè un productor s'ha ar-

con gran confianza en esa voz nueva que tiene algo que decir, en provincias esto es más complicado aún, porque esas productoras valientes lo tienen más difícil para encontrarte, luego está el cine independiente de bajo (o bajísimo) presupuesto donde es normalmente la misma persona el productor director y guionista el que apuesta por él mismo, levantando un proyecto que de otra manera nunca vería la luz. La mayoría de estos proyectos no llegan a ningún lado, imaginaros si no llegan los que tienen presupuesto para publicidad y actores conocidos, lo difícil que lo tienen estos otros proyectos.

Este cine vaga por festivales encontrando el éxito fuera de nuestras fronteras normalmente, si el producto que haces es bueno, aquí dentro de nuestro país si tú no eres conocido en la industria y no tienes actores conocidos en tu película lo tienes prácticamente imposible, esto normalmente lo aprendes a base de decepciones, una por email de rechazo de cada festival al que lo has mandado, en cambio fuera de casa, se produce el milagro, están aquellos festivales con los que hay que tener cuidado porque realmente no existen, pero hay otros muchos que buscan películas entretenidas y a los que les da igual que no tengas actores conocidos porque prácticamente no conocen a ninguno de nuestros actores, ahí es donde si tu historia es buena puedes llevarte una alegría.

Este es el cine que yo hago, cine Independiente de Bajo Presupuesto o más conocido como *Low Budget Film*. Un cine de locos apasionados.

riscat amb gran confiança en aquesta veu nova que té alguna cosa a dir; a les províncies açò és més complicat encara, perquè aquestes productores valentes ho tenen més difícil per a trobar-te. Després hi ha el cinema independent de baix (o baixíssim) pressupost en què és normalment la mateixa persona el productor, director i guionista el que hi aposta i alça un projecte que, d'altra manera, mai veuria la llum. La majoria d'aquests projectes no arriben a cap lloc, imagineu si no hi arriben els que tenen pressupost per a publicitat i actors coneguts, com de difícil que ho tenen aquests altres projectes.

Aquest cinema vaga per festivals i troba l'èxit fora de les nostres fronteres normalment. Si el producte que fas és bo, ací dins el nostre país, si tu no eres conegut en la indústria i no tens actors coneguts en la pel·lícula ho tens pràcticament impossible. Això normalment ho aprens a partir de decepcions, una per cada correu electrònic de rebuig de cada festival al qual l'has enviat. En canvi, fora de casa, es produeix el miracle, estan aquells festivals amb els quals cal anar amb compte perquè realment no existeixen, però n'hi ha molts altres que busquen pel·lícules entretingudes i als quals els té igual que no tingues actors coneguts perquè pràcticament no coneixen cap dels nostres actors, i ací és on, si la teua història és bona, pots dur-te una alegria.

Aquest és el cinema que jo faig, cinema independent de baix pressupost, més conegut com *low budget film*. Un cinema de bojos apassionats.